

MAGYAR HÉTFO

SZERKESZTŐSÉG:
VII., RÁKÓCZI-UT 10. II. EM.
TELEFON: JÓZSEF 308-65.

KIADÓHIVATAL:
VII., RÁKÓCZI-UT 10.
TELEFON: JÓZSEF 308-65.

POLITIKAI HETILAP
FŐSZERKESZTŐ:
HALLER ISTVÁN

SZERKESZTŐK:
CSERNÁTONY LÁSZLÓ és MOVIK ZSIGMOND

Megjelenik hétfőn reggel

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
EGÉSZ ÉVRE... 6 PENGŐ
FÉL ÉVRE... 3 „
POSTATAKARÉKPÉNZTÁR
CSEKKSZÁMLA: 53.817.

A magyar feltámadás eltiporhatatlan erejét ünnepelte az Alföld fővárosa

A kormányzó tulajdonába vette a szegedi 9. gyalogezredet

A vörös vihar után Szegeden emeltük fel a fegyvert, amit a gonoszok kiejtettek kezükből

— mondta felavató beszédében Gömbös Gyula miniszter

A szegedi országos ünnepségeknek szombati napján *Horthy Miklós* kormányzó a felesége, *Gömbös Gyula* honvédelmi és *Scitovszky Béla* belügyminiszter, sok katonai és közjogi előkelőség kísérelében reggel kilenc órakor különvonaton Szegedre érkezett. A kormányzó a pályaudvari fogadtatás után a mezőhegyesi ötos fogaton a *Mars-téri* laknyába hajtatott. Riadó éljenzés tört ki, amikor a kormányzó a szegedi Hunyadi János kilencedik gyalogezred ezredesi ruhájában, mellén összes kitüntetéssel megjelent. A kormányzó az ezredágytámlánál a következő beszédet mondta:

— Kilences honvédek! Azért jelenem meg soraitok előtt, hogy Hunyadi János serege utódainak ezredét tulajdonomba vegyem.

Soha ne feledjétek el, hogy Szeged városa alkotta 1912-ben azt a szírtel, amelyen a vörös vihar ereje megtört. Ez a zászló volt a nemzeti hadsereg első lobogója.

Ezzel a tudattal kövessétek azt a szep- lőtlen zászlót, vészben és dicsőségben egyaránt, jelszavatok pedig maradjon a régi: "Ezzel vagy ezen!"

A kormányzó ezután elhagyta az emelvényt és az ezred tisztjei és legénysége közt kitüntetésekkel osztott ki. A kitüntetések átadása után az ezred díszmenetbe fejlődött fel és elvonult a kormányzó előtt. A díszmenet elvonulása után a kormányzó és kísérete a püspöki palotába hajtatott, ahol *Glattfelder Gyula* esanádi püspök fogadta.

A püspöki palotában fogadta a kormányzó a Hunyadi János gyalogezred tisztikarának küldöttségét. A tisztikar remekbe készült diszkardot nyújtott át emlékül a kormányzónak.

Felavatják a nemzeti megújulás emlékművét

A kormányzó ezután átöltözött és átvonult a fogadalmi templomba. A szentély baloldalán helyezkedett el a püspöki kar, a jobboldalon pedig *József királyi herceg*, a jelenlevő miniszterek és közéleti előkelőségek.

Félházi órákora a hercegprímás főpapi díszben és fényes kísérettel megkezdte az ünnepi misét, amelyen először hangzottak fel *Dohnányi Ernő* szegedi fogadalmi miséjének áhítatos hangjai. *Glattfelder Gyula* esanádi püspök mondott szentbeszédet, amelyben hangsúlyozta, hogy az egész magyar nemzet adjon hálát, hogy hullámsírjából egy város felépült és az erkölcsi súlydéből egy nemzet fellámadt.

Az ünnepi mise után a fogadalmi templom előtti téren megtörtént a nem-

zeti megújulás emléktáblájának ünnepélyes felavatása. Először *Aigner Károly* főispán beszélt, azután *Gömbös Gyula* honvédelmi miniszter mondta el ünnepi beszédét:

— Sötét volt a magyar ég, amikor mi jöttünk. Az önzetlen hazaszeretet, a megalkudni nem tudás volt az, amely minkel ideparancsolt Szegedre. Ebben a nehéz időben *Horthy Miklós* volt a vezérünk. Éreztük, hogy őrt kell állanunk, de azt is tudtuk, hogy őrt állani csak fegyverrel leszünk képesek. *Horthy Miklós* parancsára tehát fel-emeltük azt a fegyvert, amit lelkiismeretellen gonoszok kiejtettek a kezükből.

Minden magyart magunkhoz öleltünk, az Isten és a Haza szent nevéért indultunk új honfoglalásra.

Ezután megtörtént az emléktábla felavatása, megszólaltak a fogadalmi leptom harangjai és huszonegy ágyulövés dördült el a hősök emlékére.

Délután a kormányzó jelentésében átadta a rendeltetésnek az ország öt- ezredik elemi iskoláját. Aztán a kormányzó részt vett az egyetem zárókö- leteli ünnepségén. Este *Glattfelder püs- pök*nél ünnepi vacsorán volt a kormányzó és utána visszautazott Buda- pestre.

A szegedi ünnepségeken elhangzó szó- noklatokat és az egész ünnepség lefo- lyását egyébként a budapesti rádió a maga teljes egészében közvetítette, ami- nek következtében a távollevők százeze- rei is gyönyörködhetnek az ünnepség lefolyásában.

Harmincéves korában ismerkedett meg anyjával

Szlovénia egyik városának *Borko- vács* nevű vasúti alkalmazottja nem- régiben asszonyt hozott a házhoz. *Mária*, a menyasszony, csak az es- küvő előkészületekor tudta meg, hogy nem lánya *Baumgartner Györgynek*, akinek a házában nevelkedett. Kide- rült, hogy harminc évvel ezelőtt egy oeteg asszony újszülöttével beállított *Baumgartner*hez és könyörgött, vegye házába a gyermeket, akit ő nem tud eltartani. *Baumgartner* megszánta a csecsemőt, akit pár év múlva any- nyira megszeretett, hogy megizenle anyjának: a kis *Mária* meghalt. Azóta az anya többet nem jelentkezett. Mi- kor a leány az igazat megtudta, any- nyira vágyódott anyja után, hogy ke- resletni kezdte. Férje segítségével meg is találta az anyját, aki halártalanul boldog volt, hogy harminc év után visszakapta gyermekét.

Fölmentették a jászberényi mészáros, aki önvédelemből gyilkolt

Szándékos emberöléssel vádoiva ál- lott szombaton a szolnoki törvényszék előtt *Sántha József*, harmincnégy éves jászberényi hentes és mészáros, aki 1928. május 5-ikén revolverrel agyon- lölte *Simon József* katonát. Az ügyész- ség vádirata szerint a kérdéses este *Simon József Csák Dezső* nevű katoná- lársával belért *Bozsik János* kocsmá- jába, amelyet annak veje, *Sántha Jó- zsef* vezetett.

A két katona néhány pohár bor el- fogasztása után kiment a konyhába, az ott szolgáló *Pozsonyi Róza* nevű eselédlnyhoz, aki *Csák Dezső* régi ba- rátnője volt.

A két részeg katona gorombáskodni kezdett, amire *Sántha* kiharancsolta őket a konyhából. Szóváltás támadt kö- zöttük és a szóváltás hevében *Sántha* agyonlőtte *Simon Józsefet*.

Az elnök kérdésére kijelentette *Sán- tha József*, — ki, mint a neve, tényleg sánta, — hogy nem érzi magát bü- nösnek. Igaz, hogy agyonlőtte *Simon Józsefet*, de teltét önvédelemből kö- vetle el. A két katona gorombáskodott a eselédlnnyal, majd amikor ez elő- lük a szobába menekült, oda is utána- mentek, ott is tovább erőszakoskod- tak és akkor sem akartak távozni a szobából, amikor sógornője, *Bozsik Itona*, felkelve az ágyból, kiharancsolta őket. Alig tudta őket újra kitudszkomi a konyhába, ott azután tovább foly- tallák a rakoncátlankodást.

Feleségem ijedten jött ki hozzam az ivóba, — folytatta vallomását *Sántha József*, — ahol nyugodtan kártyáz- tam. Erre azonnal a konyhába mentem és felszóljítottam a katonákat, hogy távozzanak el. A katonák nem ha- jlottak a jó szóra, velem is gorombás- kodtak, majd amikor ezt kikértem ma- gamnak és figyelmeztettem őket, hogy az én házamban én parancsolok, így kiáltottak fel:

— Mi katonák vagyunk, nekünk nem parancsol civil!

Majd kis idő múlva *Csák Dezső* kirántotta a szuronyát és fenyegetni

kezdett. En védekezésül egy nagy üve- get tartottam magam elé és ahogy sán- ta lábamtól tellett, vigyázva hátráltam a hálószoba felé. Amikor beértem, nem tudtam becsukni az ajtót, mert *Simon József* a lábát az ajtó és a kü- szőb közé tette. Csák pedig a szuro- nyával a résen fenyegetődzött. Erre előkaptam revolveremet és kinyujtva a karomat a konyhába, elsütöttem azt. A következő pillanatban hangos jajszó hallatszott, *Simon József* meghajolva ment a kocsmá felé, *Csák Dezső* pedig elmenekült. Közben feleségem rend- örért küldött. Jött a rendőr, aki azután megállapította, hogy *Csák Dezső* hova menekült és az előhívott orvos pedig konstatálta, hogy *Simon József* meg- hallt.

En önvédelemből öltem és ezért nem érzem magam bűnösnek.

Az első tanu *Csák Dezső* volt, a szomorú eset egyik szereplője, aki az- óta leszerelt a katonaságnál és akil ebből az ügyből kifolyólag a hadbíró- ság három hónapi fogházra ítélte. Ő egészen másképp adta elő a tényál- lást, mint *Sántha József* és azt állí- totta vallomásában, hogy a kocsmáros- nak semmi oka nem volt a lövésre, ők nem rakoncátlankodtak, egyszerűen csak udvarolni akartak a eselédlny- nak.

Pozsonyi Róza, a eselédlny ép- pen ugy adta elő a tényállást, mint házigazdája, *Sántha József*. Ugyanigy vallottak a többi tanuk, *Bozsik Itona*, *Sántha Józsefné* és *Belezsnay Arpád* városi tisztviselő. A tanuk kihallgatása után az ügyész a vád szerint kérte bűnösnek kimondani *Sántha Józsefet*.

Rosthy Mihály dr. ügyvéd mindössze néhány szavas védőbeszédet mondott:

— Kár itt minden szóért, kétség- telen az önvédelem, ezért kérem vé- dencem felmentését.

A bíróság néhány perces tanácskozás után felmentette *Sántha Józsefet*, a vád és következményei alól, mert az önvédelem kétségtelen és mert meg- állapítást nyert, hogy életét veszély fenyegette.

Harmincöt község a falu panaszait tárta fel Mayer miniszter előtt

Harmincöt község küldöttsége jelent meg szombaton délelőtt a miniszter- elnökségen, hogy *Bethlen* miniszterel- nök elé tárják a kisgazdatársadalom- nak súlyos panaszait. A miniszterelnök azonban a küldöttséget átküldötte Mayer miniszterhez. A küldöttség szó- noka megfelelő kormányintézkedést sürgetett az uszorahitel leférése, to- vábbá olyan gazdasági politika beve- zetésére, amely alkalmas lenne az ezer bajjal küszködő gazdatársadalom meg- élhetésének biztosítására.

Mayer földmívelési miniszter azzal igyekezett megnyugtanni a kisgazdákat, hogy a kormány megtesz minden le-

hetőt, de nem szabad megfeledkezni arról, hogy világhíjenséggel állunk szemben.

— Nem történik semmi! A kor- mány semmit sem csinál!

— hallatszottak erre az izgatott közbe- szólások amelyekre a földmívelési mi- niszter így felelt:

— A világ gazdasági helyzetén mi nem változtathatunk, csak azt tehet- jük meg, ami tőlünk telik.

A küldöttség tagjait nem nyugtatta meg a földmívelési miniszter kijelen- tései.

A száraz árvíz áldozatai

Szomorú gunyja a magyar sors mostohaágának, hogy amikor végre egyik legnagyobb városunk meg tudja ünnepelni az árvíz pusztításából való újjászületését, — újabb, még veszedelmesebb árvíz fenyegeti a határok védő gátjait. Ezúttal nem a Tisza rakoncátlan-kodik. Most már ettől nem igen lehet tartani, hiszen a lángeszű magyar mérnök: Vasváry a Tiszát határok közé kényszerítette. S a folyó mintha elismerné az emberi tudás és akarás erejét: engedelmessé válik s így Szeged szebb lehetett, mint amilyen volt, a fogadalmi templom gyönyörű tornyai büszke igazolásul nyulnak az ég felé, hirdelve egy megfíjodott, szellemi erőben gyarapodott város újjászületését. A legnagyobb magyar zenei lángész: Dohnányi ünnepi miséje diadalmas hálával tölti be a hatalmas templom boltíveit, amelyet a rádió közvetítésével az egész világ művelt közönsége hallhat, megítélve egy megcsontolt nép kulturgazdagságát, életrealitását és tehetségét...

De az ünnepi Kyrie siralmába egy új árvízveszedelem fenyegető morajlása vegyül. Ez a moraj messzi-messziről jön, a lanyavégekről s tán a város ünneplő közönsége meg se hallja, fel se figyel rá. Pedig ott dübörög már a lanyavilág kis házatáji körül egyre fenyegetőbb morajlással tizenegyszer kisbérli életét, vagyonát, kenyerét veszélyesebbnek látszik, mint a Tisza pusztítása volt. Ez hirtelen jött, — gyorsan végzett az áldozataival, s pusztítására az egész világ részvéte oda fordult. A száraz árvíz sokkal gonoszabb: lassan, orvul pusztítja áldozatait, a pénztelenség az értékesítés teljes esődjének minden kisexisztenciát tönkretelítő formájában.

A Tisza csak egyes vidéket fenyegetett és pusztított, a száraz árvíz már kikezdte a magyar gazdát mindenütt az országban, a dunántúli éppen úgy, mint a Duna-Tisza közötti, s a tiszántúli — nincs kivétel és sajnos — amint a jelekből látszik, nincs is szabaddulás. Az Országos Központi Hi-

telszövetkezet vezérigazgatója nemrégiben jelentette ki, hogy *semmi ok a nyugtalanságra, a magyar föld eladósodásáról nem igen lehet beszélni, mert a betáblázott hitelek még korántsem érik el a békebeli mennyiséget.*

Igen ám, csak hogy Schandl ur elfeledi, hogy az értékesítés esődjé, a katasztrófális gabona-, állat- és borárak mellett a gazda teljesen fizetőképtelenné lesz. Már tavaly a legtöbbje kamatos pénzből fizette az adóját — az ideit meg egyáltalán nem képes fizetni semmiből. Még a bankból sem, mert hitel egyáltalán nincsen. Ami van is, jobb, ha nem volna, mert 12-14 százalékos pénzt felvenni egyenlő a biztos pusztulással. S vajjon vizsgálód-e az a gazdatársadalomra, hogy nincs egy eladósodva, mint a békében volt, ha mégis az a sorsa, hogy a kisebb teher mellett is a bank dombra vereti kis földjét és vagyonkáját és pár filléren kőlyavélyelteti el egy egész emberélet munkájának keserves gyümölcsét?

Szegeden mintegy 14 ezer kisbérli várja remegve, mi lesz a sorsa holnap. Perben állanak a várossal. A konjunktura idején felverték a földbérlet árát s most a 32 pengőről 15 pengőre zuhanul buza a 6-10 filléres mustár mellett még élni sem képes, nem hogy a bérletet tudná fizetni. A város követeli a magáét: a földbérli fizetni nem tud. De vajjon tehet-e a szegény kisember arról, hogy fizetőképtelenné lett? Tehet-e ő az árak zuhanásáról, az értékesítés teljes esődjéről?

A száraz árvíz veszedelme ott mossa láthatatlan hullámaival minden kisgazdaporta alapját. Akinek a többtermelés gondolata megfogta a lelkét s elhítte, hogy a műtrágya-

zás, a traktorvétel olyan befektetés, ami szebb és gondtalanabb jövőt biztosít a magyar kisgazdának s aki ezt a hitét váltóra vett géppel igazolta: az ma már nem tudja, kihez fusson, hova forduljon segítségért. A gép ott áll a felszerében — a váltó ott húzódik a gépszállító részvénnyársaság Wertheim-szekeré-nyében, várva a lejárat idejét, amikor jön a parancs: *fiess!* Honnan? Miből? Mikor az akarát megvolna hozzá de nincs lehetőség. Jön az óvás, a per... A költség csak nő. Nincs segítség! A száraz árvíz kimosta a kis portából a gazdát, aki hitt a többtermelésben és modernül, gépekkel akart gazdálkodni...

S a kormány? Mintha tehetetlenül nézné ezt a nagy végfelszámolást. Mintha az mindegy volna, hogy a föld régi gazdája után ki ül a helyébe. Mintha nem tudnák, hogy minden hold föld a közvagyon egy értéke, amely csak úgy hozza meg a járandóságot, ha megfelelő, hozzáértő kéz vezeti...

Franciaország az 1912-es borkrizis idején nem azt mondta a francia szőlősgazdának, hogy vágják ki szőlőtökeiket, hanem azt, hogy *a szőlőkultúrát meg kell menteni mindenáron.* S meg is mentette. Maga az állam vásárolta össze a bór fölősegeit, hogy így az árát biztosítsa. Brazília most siet a kávéültetvényeseinek a segítségére, hogy a kávétermelés hasznosságát fenntartsa. Amerika szinte kamatnélküli hitellel támogatja farmerjeit, — míg Olaszországban hegyekkel hordalnak el, mozsarakat tesznek termékkennyé, hogy a *harc a gabonáért* minél eredményesebb legyen. Sőt a kis Görögország is most rendez az eladósodott parasztság gazdasági kérdését — egyet sem enged banktörzások miatt földjét megfosztani: ellenkezőleg, telepíteni igyekezik úgy, hogy tőkét kölesőnöz s az 5%-on felüli kamatterhel átvállalja.

Vajjon mit teszünk mi ezzel szemben? *Semmil!* A bankok szabadon garázdálkodnak, a föld olyan vásári holmi lett, mint a pesti Te-

Munka után

pihennünk kell. A napi robot után a testnek felgyógyulása van szüksége. Állandó teázás ezt nagyban előmozdítja. A helyes teakeverék megválasztásáról és a tea helyes elkészítéséről bármelyik fióküzletünk készséggel nyújt felvilágosítást.

Meinl Gyula r. t. tea-szaküzlete

leki-tér ószereseinek ósdi vacakjai, amin a hiénák kedvük szerint osztzkodhatnak. Igaz ugyan, hogy ki-nevezett a kormány egy ötös bizottságot amelynek hivatala volna az eladósodott birtokok megvásárlása. Félő azonban, hogy mire ez az ötös bizottság a nagybirtokok után a kisbirtokra is gondol és összeírja a megveendő kisbirtokokot, addigra már a legtöbbje a bankok kezére került.

Itt gyors, azonnali segítségre van szó, hisz árvízveszedelem van itt is — és árvízveszedelem idején azonnal le kell eresztetni a mentőcsónakokat. Eresszük le hát a mentőcsónakokat mink is a magyar kisgazdatársadalom megmentésére. De rögtön, késedelem nélkül.

Egyetlen rendelet kell csak hozzá: *minden banktörzások miatti földárverést fel kell egy időre függesztetni.* A bankok nem halnak bele, kibírják. Aztán jöjjen az ötös bizottság, de jöjjen ám, mert ha nem jön, a kisgazdatársadalom belépusztul a késedelembe.

S ezt a pusztulást az ország nem bírja el. A bankok se. Tehát az ő érdekük is az, ami mindnyájunké: a kisgazdák megmentése a száraz árvíz veszedelmétől.

Kőrösparti

Előbb agyon akarta ütni a leányt, aztán elvette feleségül

Érdekes bűnügyet tárgyalt esütörtökön délelőtt a debreceni büntetőtörvényszék. Zöld Lajos komádi eszmadiaségéd került a vádlottak padjára szándékos emberölés büntetnének kísérletével vádolva. Külön érdekessége az ügynek, hogy a vádlott az elmúlt szombaton esküdtől örök hűséget annak a leánynak, akit egy évvel ezelőtt még agyon akart ütni.

A fő tárgyaláson Zöld Lajos nem tagadta, hogy vasvillát fogott a leányra, Fülöp Mária-ra, akit nagyon szeretett és igen félt. Amikor a leány a városban járt, felelősségre vonta, igaz-e, hogy más legénnyel beszélgetett? A leány hevesen válaszolt, őt elfogta a düh, fölkapta a vasvillát és többször a szerelmese fejére ütött. Csak akkor relett meg, amikor a szép leány vérbeborulva, eszméletlenül esett le a földre.

A vádlott kihallgatása után bejelentette, hogy Fülöp Mária-val az elmúlt szombaton házasságot kötött.

Következtek volna a tanúkihallgatások. A tanúk azonban az ujdonsült menyecske és szülei voltak, akik a törvényre való hivatkozással megtagadták a vallomástételt.

A bíróság a nagyszámu mentő körülményre való tekintettel enyhe ítéletet hozott: Zöld Lajost egyhónapi fogságra ítélte.

Szappanhab, ecset, víz

nem kell ezután a gyors és jó borotváláshoz, ha **MORISSON BOROTVAKRÉM**ET használ. Kapható Hlatszertárban. — Főraktár: KOZMOCHEMIA RT., BUDAPEST, VII., HERMINA-UT 8.

Kutyának nézte az öccsét a sötétben és beleszúrta a vasvillával

Borzalmas szerencsétlenség Tiszaszentimrén

Megdöböntő szerencsétlenség történt a Debrecen közelében levő *Tiszaszentimrén*-ben. A község egyik tekintélyes gazdálkodójának, *Postás Istvánnak János* nevű 6 éves kislia az esti szürkületben az udvaron levő szénaboglya mellett játszadozott. Ugyanakkor lépett ki az istállóból vasvillával a kezében a bátyja, aki a boglya felé tartott, hogy takarmányt vigyen a lovaknak. Mikor odaért

a sötétben a hangtalanul játszadozó öccsét kőbár kutyának nézte:

— Nem takarodsz innen, te ronda dög! — kiáltotta és a vasvillával fenyegetőleg közeledett hozzá.

A gyermek azt gondolta, hogy tréfál vele a bátyja, ezért nem szólt egy szót sem, hanem némán feküdt a kazal tövében.

Néhány pillanat múlva borzalmas sikoltás hallatszott.

Az idősebb fia a kutyának nézett öccse fejébe beleszúrta a vasvillát.

— Jaj, megöltél bátyám, — sikoltotta a kisfiú és abban a pillanatban palatokban kezdett ömleni fejből a vér. Ifju Postás István megdermedt kezéből kiesett a vasvilla. Riadtan kapta fel szeretett kis öccsét és rohant vele egyenesen az ottani orvoshoz, ahonnan az első

segélynyújtás után beállították a debreceni klinikára, ahol életveszélyes állapotban fekszik és az orvosok nem sok reményt fűznek az életéhez.

Halálra ítélték tanárukat a cseh gimnazisták

A csehországi Brünn közelében fekvő Wischau város gimnáziumának két tanulója merényletet követelt el az osztályfőnöke ellen s a tanár súlyos sérüléseket szenvedett. Dinosch Alajos dr., a wischauer állami gimnázium tanára éppen vacsorázott feleségével a lakásán, mikor kívülről csengtek az ajtón. A tanár kinyitotta az ajtót és két fiuvat találta magát szemben, akik fekete selyemálcot viseltek. Mielőtt mozdulhatott, vagy segítségért kiálthatt volna, vastag bottal fejbevágták a tanárt, hogy eszméletét vesztesse terült el a padlón. Felesége kirohant a lármára és segítségért kezdett kiáltani. Közben a tanár magához tért s megragadta az egyik fiút. Az elősiető fogták. Kiderült, hogy az ötödik osztály tanulóit titkos értekezlet tartották és ezen halálra ítélték szigorúan tartott osztályfőnöküket. Utána sorsot húztak, hogy melyik két tanulóknak kell végrehajtania az ítéletet. A sors az említett két tanulóit jelölte ki. A rendőrség őrizetbe vette a két merénylőt és az egész ötödik osztály növendékeit kizárták az intézetből.